

اداره

بای اسماعیل حکمت مشاور معارف

موصوف در سنه ۱۸۸۹ میلادی در استانبول تولد یافته از طرف پدر بداماد عبد الله پاشای شهید و از طرف مادر بابر اهیم پاشای مقتول تاریخی منسوب میباشد. بعد از فراغ تحصیل ابتدائی در قسم لیسه غلظه سرای داخل شده در سنه ۱۹۰۸ بکلو ریه شعبه فنون و ادبیات زبان ترکی و فرانسوی و فنون را حاصل کرده دیپلومه گرفته متعاقب آن در همین مکتب با مسابقه بمعلمی کامیاب گردیده معلم انتخاب شده است. امادر تحصیل عالی از مکتب ملکیه شاهانه در سال ۱۹۰۸ دیپلومه گرفته و نه سال و چند ماه در کالج ذکور و انات امریکائی استانبول معلم ادبیات بوده. در لیسه (قاضی کوی) نیز معلم فرانسوی و ادبیات مدیر داخله شده و در مکتب نمونه بارباروس معلمی رسم نموده است.

حکومت ملی ترکیه در سنه ۱۹۲۳ موصوف را بمعلمی دارالفنون با کوجهت تعلیم ادبیات ترکی و غربی فرستاده و چهار سال در آنجا مشغول وظیفه شده بالاخره همینکه با نقره وارد شده است؛ فوراً در یک تاریخ بوظائف ذیل موظف گردیده :-

مدیریت لیسه انات و پروفسوری ادبیات ترکی در انستیتوی غازی و عضویت انجمن زبان ترکی .

در اصلاح ترك و اسلام که در قبرس از طرف حکومت ترکیه دو سال اذن ورخصت داده شده بود؛ مشارالیه باخانم خود در آنولا رفته خودش بلیسه ذکر آنجا و خانمش بلیسه انات و بکتوریا بصفت مدیر دو سال موظف شده .

بعد از عودت از قبرس مفتش عمومی معارف مقرر شده در عین زمان بمعلمی مکتب موسیقی انقره و مدیریت هیئت اورکستر ای جمهوری انتخاب و مقرر گردیده است . بعد از چندی باصفت مفتش عمومی باستانبول رسیده بو وظیفه مدیریت اکاادمی صنایع نفیسه نیز موظف گردیده است .

دربین ائدا چون معارف افغانستان جهت یکنفر مشاور بحکومت ترکیه مراجعت نموده بود؛ بعد از مفاهمه طرفین بصفت مشاوره معارف بتاريخ ۱۴ حوت سنه ۱۳۱۷ مطابق بقده مارچ ۱۹۳۹ بکابل رسید. مشارالیه جهت تدقیقات علمی ' تریبوی باستانی اسپانیا و یورنگیز ؛ تقریباً در تمام مراکز اروپا از قبیل یونانستان ، فرانسه المانیا ، ایتالیا ، (سوئزرلیند) نوروژ ، انگلستان و روسیه و غیره سالهای دراز سیر و سیاحت کرده در موزیمها ، کتابخانه ها ، دورودراز تحقیقات نموده است .

در مجلات و اخبار های علمی و ادبی ' تریبه ترکیه ' محرری ' سر محرری نموده آثار منظوم و منظور زیادی نشر کرده است . برای مکاتب ابتدائی ' رشدی و اعدادی (لیسه) بنام (درسهای قرائت) کلیات قرائتی تحریر و ترتیب کرده از طرف هیئت تالیف و ترجمه معارف آنجا مورد تقدیر گردیده . بمکاتب آنجا قبول و مورد استفاده شاگردان شده است .

در استانبول دو جلد تاریخ ادبیات یونان و تاریخ ادبیات لاتین را و در باکو چهار جلد تاریخ ادبیات ترک و دو جلد تاریخ ادبیات آذربایجان را تألیف کرده که حکومت آذربایجان آنرا بطبع رسانیده. در نتیجه شورای مدرسین یونیورسیتی و کومیسر علمی معارف آنجا موصوفرا به پیر و فیسوری اصعاد نموده است. کذا در قبرس کلیات (الفبا و قرائت) تألیف و طبع نموده علاوه بر آن در قبرس بنام دارالاحسان یک مکتب و بنام طاس و سبک تیاتر و یک مکتب تیاتر و تاسیس نموده و بروز افتتاح دو درام منظوم یکی بنام (افه دو گونی) یعنی عروس کاکه و کورصانت کوز دهمسی یعنی محبوبه دزد در یائی انشا و در موسیقی گرفته بموقع نماشا گذاشته است.

